

Õppetund 4

lernu!

KINEJO

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Seda projekti on rahastatud Euroopa Komisjoni toetusel. Käesolev väljaanne kajastab ainult autori seisukohti ja komisjoni ei saa vastutada selles sisalduva teabe võimaliku kasutamise eest.

<https://lernu.net/instruado?lang=et>

Kui pole sõnaselgelt öeldud teisiti, siis kuulub kogu sisu domeeni *lernu.net* alla ja see avaldatakse litsentsi [Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Alike 4.0 Global](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/) all.

▼ Grammatika

Arvsõnad

nulo = null

unu = üks

du = kaks

tri = kolm

kvar = neli

kvin = viis

ses = kuus

sep = seitse

ok = kaheksa

naŭ = üheksa

dek = kümme

cent = sada

mil = tuhat

miliono = miljon

Suuremad arvud moodustatakse elementaararvudest sõnade ühendamisega

mil ducent tridek ok = 1238

cent kvindek tri mil okcent tridek sep = 153.837

ok plus tri estas dek-unu = $8 + 3 = 11$

dek-kvin minus ses estas naŭ = $15 - 6 = 9$

Suund

Esperanto keeles järgneb tavaliselt nimetavale e. nominatiivile eesliide:

post mi = pärast mind

sen ŝi = ilma temata (naine)

en domo = kodus

Pärast eessõnu, mis viitavad kohale, võib järgneda akusatiiv, näidates liikumist selle koha suunas:

Mi iras en la domon. = Ma lähen majja.

Ili manĝas en la domo. = Nad söövad majjas.

La kato saltis sur la tablon. = Kass hüppas lauale.

La kato saltis sur la tablo. = Kass hüppas laua peal.

oni

Määratlemata isikulist asesõna **oni** kasutatakse juhul, kui subjekt on tundmatu või ebaoluline:

Oni manĝas. = nad söövad.

Oni sidas. = Nad istuvad.

si

Asesõna **si** (akusatiivis **sin**) näitab, et toimingu objekt on samal ajal ka subjekt:

Li lavas sin. = Ta peseb ennast.

Ŝi rigardas sin. = Ta (naine) vaatab ennast.

Ili kantas al si. = Nad laulavad endale.

Asesõna **si** kasutatakse ainult kolmanda isikuna:

Mi rigardas min. = Vaatan ennast.

Ili rigardas sin. = Nad vaatavad üksteist.

se

Ilukirjanduslikes lausetes kasutatakse tinglikku kõeviisi e. subjunktiivise.

se = kui

Se mi malsanas, mi malmulte manĝas. = Kui ma jään haigeks, siis ma söön vähe.

Kiam mi malsanis, mi malmulte manĝis. = Kui jäin haigeks, sõin vähe.

re-

Eesliide **re-** näitab, et miski toimub uuesti või ajaliselt korduvalt.

revidi = uuesti nägema

---

redoni = tagasi andma

---

remeti = tagasi panema

▼ Plokk 15 (seansid 29-30)

Õppe-eesmärgid

- tutvu eesliitega **RE-**
- tutvu akusatiiviga
- õpi uusi sõnu
- õpi numbraid

Nõutavad õpetused

- arvuti heli esitamiseks

Töötlemine

- Helid **1, 2**
- Üksuse **M1** koopiad
- Numbrikaardid **M2**
- Üksuse **M3** koopiad

Uued sõnad

letero = kiri

kien = kuhu

foto = foto

unu = üks

kiam = millal

du = kaks

re- = uuesti

tri = kolm

tie = seal

kvar = neli

mano = käsi

kvin = viis

kolere = vihaselt

ses = kuus

fariĝi = toimuma

sep = seitse

ruĝa = punane

ok = kaheksa

fali = kukkuma

naŭ = üheksa

botelo = pudel

dek = kümme

interese = huvitavalt

mil = tuhat

Õppekava

---

20 min Jagage teksti **M1** ja kuulake heli **1**.

Lugege ja tõlkige koos. Paluge õpilastel igaühel lugeda 2 lauset ja need uuesti tõlkida. Kui nad jõuavad teksti lõppu, alustavad nad uuesti, kuid seekord ilma tõlketa. Õpetaja aitab ainult õige häälduse ja vajadusel ka tõlkimisega

Pöörake tähelepanu uutele grammatika reeglitele: eesliide **RE-** ja akusatiiv. Õpilastel peaks olema piisavalt võimalusi nende reeglite harjutamiseks. Lihtsaim viis akusatiivi õppimiseks on grammatilise reeglite asemel kasutada palju näiteid.

---

5 min Mittekeelse pausi mängimine

---

10 min Paus

---

10 min Harjutage eesliite **RE-** kasutamist: kaaluge koos klassiga tegusõnu, mida saab muuta eesliite**RE-** lisamisega, ja kaaluge nende tähendusi. Seejärel leiab iga õpilane oma tegusõnad ja loob nendega 3 lauset, mille eesliide on **RE-**.

Näited: **rekoleri**, **refariĝi**, **revidi**, **relerni**...

---

10 min Jagage numbrite harjutamiseks numbrikaardid **M2**: kirjutage tahvlile mõned numbrid vahemikus 11–99 ja paluge õpilastel luua numbritele vastavad esperanto sõnad.

---

20 min Mittekeelse pausi mängimine

---

20 min Jagage välja dialoog**M3**.

Jagage õpilased paaridesse ja paluge neil dialoog läbi lugeda ja tõlkida. Paluge ühel paaril dialoog kõvasti ette lugeda ja tõlkida see rea kaupa. Vajadusel aidake neid tõlkega. Seejärel paluge sellel paaril dialoog läbimängida, ilma seda uuesti tõlkimata. Kui on aega, siis võite paluda ka teistel paaridel dialooge harjutada.

Andke välja kodutööd

Miaj leteroj (1-a parto)

Marko skribis al mi belan leteron. Ĝi estas vera amletero. En la letero estis ankaŭ lia foto.

Kiam mi revenis el la lernejo, mi volis ĝin denove legi. Mi rapide eniris en mian ĉambron. Tie staris mia fratino Vera antaŭ mia tablo kaj legis mian leteron. En ŝia mano estis ankaŭ la foto.

Mi diris kolere:

Kion vi faras tie? Ne legu leterojn de aliaj! Mia fratino fariĝis ruĝa. La foto falis el ŝia mano sur la tablon kaj la letero falis ankaŭ.

UNU

1

DU

2

TRI

3

KVAR

4

KVIN

5

SES

6

SEP

7

OK

8

NAŮ

9

DEK

10

CENT

100

MIL

1000

M3 Dialoog

Maja Kien vi iras?

Petro Mi kunvenos kun kvar miaj geamikoj.

Julia Kie vi havas la kunvenon?

Petro Kun unu antaŭ la lernejo, kun la dua en la kinejo, kun la tria en la trinkejo kaj kun la kvara hejme.

Julia Ĉu mi povas veni kun vi?

Petro Vi povas, sed ne estos interese. Kiam ni estos hejme ni lernos kanti la kanton Dek boteloj.

Julia Ho, mi ŝatas kanti.

Petro Bone, venu.

M4 Kodutöö

Kirjutage 10 numbrit vahemikus **10** kuni **99** ja moodustage nende jaoks sõnad.

Looge laused arvuti abil. Looge iga päev 5 lauset; tõlkige need ja kirjutage üles, kui need on õiged

▼ Plokk 16 (seansid 31-32)

Õppe-eesmärgid

- õpi uusi sõnu
- korrake eelmiste tundide grammatikat

Nõutavad õpetused

- arvuti heli esitamiseks

Töötlemine

- Helid **3, 4**
- Üksuse **M5** koopiad
- Üksuse **M6** koopiad
- Üksuse **M7** koopiad
- Üksuse **M8** koopiad

Uued sõnad

pardoni = vabandama

plu = enam, rohkem

devi = pidama

pordo = uks

ricevi = saama

preni = võtma

aūdi = kuulma

sia = oma

ĉe = juures

sola = üksi

fermi = sulgema

trankvila = vaikne, rahulik

inter = vahel

vera = tõene

kapo = pea

stari = seisma

kiom = kui palju

pendi = rippuma, sõltuma

lasta = viimane

muro = sein

meti = panema

akcidento = õnnetus

montri = näitama

nur = ainult

oni = nemad

tiam = siis

piedo = jalg

Õppekava

---

20 min Jagage teksti **M5** ja kuulake heli **3**.

Lugege ja tõlkige koos. Paluge õpilastel igaühel lugeda 2 lauset ja need uuesti tõlkida. Kui nad jõuavad teksti lõppu, alustavad nad uuesti, kuid seekord ilma tõlketa. Õpetaja aitab ainult õige häälduse ja vajadusel ka tõlkimisega

---

5 min Mittekeelse pausi mängimine

---

10 min Harjutage asesõna **SI**: paluge õpilastel kirjutada 4 näidet vastavalt allpool toodud näidetele või kirjutage tahvlile eestikeelsed laused ja paluge õpilastel need esperanto keelde tõlkida.

Näited:

Mi rigardas min. Vi rigardas vin. Li rigardas sin. Ŝi rigardas sin. Ĝi rigardas sin. Ni rigardas nin. Ili rigardas sin. Mi amas min, vi amas vin. Mi demandas min. Vi demandas vin. Li demandas sin.

---

10 min Jagage **M6** või kirjutage tahvlile sõnad **M6**. Akusatiivi harjutamiseks paluge õpilastel need kohad tekstist üles leida, näiteks lause koolimineku kohta. Õpilased leiavad lause, loevad ja siis tõlgivad selle. Pärast kõigi lausete tõlkimist vestleb õpetaja õpilastega ja saab teada, kas õpilased on mõistnud akusatiivi kasutamist.

---

10 min Paus

---

20 min Jagage välja dialoog**M7**.

Jagage õpilased paardesse ja paluge neil dialoog läbi lugeda ja tõlkida. Paluge ühel paaril dialoog kõvasti ette lugeda ja tõlkida see rea kaupa. Vajadusel aidake neid tõlkega. Seejärel paluge sellel paaril dialoog läbimängida, ilma seda uuesti tõlkimata. Kui on aega, siis võite paluda ka teistel paaridel dialooge harjutada.

---

5 min Mittekeelse pausi mängimine

---

10 min Lugege, tõlkige ja laulge koos **M8**.

Andke välja kodutööd

Miaj leteroj (2-a parto)

Ŝi diris:

– Pardonu ... mi serĉis mian libron ...

– Sed vi bone scias, ke viaj libroj ne estas sur mia tablo. Ankaŭ ne en mia ĉambro! Redonu la leteron al mi.

Ŝi ricevis bonan lecionon: ŝi ne plu legos leterojn de aliaj.

Ankaŭ mi ricevis lecionon: mi devas bone fermi la pordon de mia ĉambro.

M6 Harjutus

Li iras en lernejon.

Ŝi metas leteron sur la tablon.

Ili eniris en la ĉambron.

Li remetis sian kukon sur la seĝon.

Ili iris hejmen.

M7 Dialogo

- A** Kiom kostas via nova aŭto? Oni diras ke tre multe.
- B** Jes. Ĝi kostas inter 10.000 kaj 15.000 eŭrojn. Ĉu ankaŭ vi volas novan aŭton?
- A** Ne. Mi ne ricevis multan monon de miaj gepatroj. Oni parolas ke mi ricevos pli multan monon en laborejo. Eble.
- B** Kiam vi laste havis novan aŭton?
- A** En 2006.
- B** Pardonu. Nun mi devas iri por redoni 200 eŭrojn al mia amiko.
- A** Vi vere havas bonajn amikojn kiuj donas al vi 200 eŭrojn.
- B** Estas vero. Ĝis revido.

Dek boteloj

Dek boteloj pendas sur la mur'

Sed se akcidente falas unu nur, tiam naŭ boteloj pendas sur la mur'.

Naŭ boteloj pendas sur la mur' sed se akcidente falas unu nur,

Tiam ok boteloj pendas sur la mur'.

Ok boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur,

Tiam sep boteloj pendas sur la mur'.

.....

Du boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur, tiam unu botelo pendas sur la mur'.

Unu botelo pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur, tiam nur odoro restas sur la mur'.

Melodia: [YouTube](#)

M9 Kodutöö

Lõpeta laused.

Mi iras _____ la domon.

La kato saltis _____ la tablon.

Ŝi iras _____ la ĉambron.

La patro sidis _____ seĝo.

Ana metas paperojn _____ la tablon.

Looge laused arvuti abil. Looge iga päev 5 lauset; tõlkige need ja kirjutage üles, kui need on õiged

▼ Plokk 17 (seansid 33-34)

Õppe-eesmärgid

- õpi uusi sõnu
- harjuta liiteid, numbreid ja akusatiivi
- süvendada nende mõistmist tõlkimise abil

Nõutavad õpetused

- arvuti heli esitamiseks

Töötlemine

- Helid **5, 6**
- Üksuse **M8** koopiad
- Üksuse **M10** koopiad
- Üksuse **M11** koopiad
- Üksuse **M12** koopiad
- Üksuse **M13** koopiad

Õppekava

---

10 min Kuula helisalvestisi **5**. Lugege koos kogu tekst **M10**.

Paluge õpilastel lugeda igaühel 2 lauset ja need tõlkida. Kui nad jõuavad teksti lõppu, siis alustavad nad uuesti, kuid seekord ilma tõlketa. Õpetaja aitab ainult õige häälduse ja vajadusel ka tõlkimisega.

---

10 min Jagage **M11**.

Õpilased tõlgivad kõigepealt loendis olevad sõnad, seejärel kirjutab iga õpilane 4 lauset nende sõnadega. Nii harjutavad nad järelliite **-EJ-**, **-UL-**, **-EBL-**, **-IN-**, **-IST-** ja eesliidete **RE-**, **MAL-**, **GE-** kasutamist.

---

5 min Mittekeelse pausi mängimine

---

20 min Jagage välja dialoog**M12**.

Jagage õpilased paaridesse ja paluge neil dialoog läbi lugeda ja tõlkida. Paluge ühel paaril dialoog kõvasti ette lugeda ja tõlkida see rea kaupa. Vajadusel aidake neid tõlkega. Seejärel paluge sellel paaril dialoog läbimängida, ilma seda uuesti tõlkimata. Kui on aega, siis võite paluda ka teistel paaridel dialooge harjutada.

---

10 min Paus

---

10 min Jagage õpilased gruppideks ja tõlkige lugu **M8**, siis laulge koos.

---

10 min Jagage **M13**. Õpilased täidavad puuduvad sõnad.

---

5 min Mittekeelse pausi mängimine

Andke välja kodutööd

Miaj leteroj

Marko skribis al mi belan leteron. Ĝi estas vera amletero. En la letero estis ankaŭ lia foto.

Kiam mi revenis el la lernejo, mi volis ĝin denove legi. Mi rapide eniris en mian ĉambron. Tie staris mia fratino Vera antaŭ mia tablo kaj legis mian leteron. En ŝia mano estis ankaŭ la foto.

Mi diris kolere:

Kion vi faras tie? Ne legu leterojn de aliaj! Mia fratino fariĝis ruĝa. La foto falis el ŝia mano sur la tablon kaj la letero falis ankaŭ.

Ŝi diris:

– Pardonu ... mi serĉis mian libron ...

– Sed vi bone scias, ke viaj libroj ne estas sur mia tablo. Ankaŭ ne en mia ĉambro! Redonu la leteron al mi.

Ŝi ricevis bonan lecionon: ŝi ne plu legos leterojn de aliaj.

Ankaŭ mi ricevis lecionon: mi devas bone fermi la pordon de mia ĉambro.

M11 Harjutus

Tõlgi oma emakeelde.

---

portistino

---

gekantistoj

---

amikejo

---

malsanulo

---

malsanulejo

---

redoni

---

kunsidejo

---

nekomprenebla

---

neebila

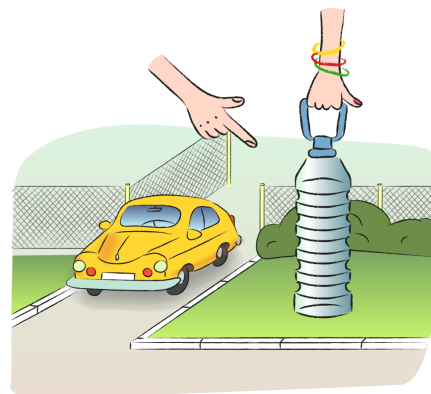
---

malgrandulo

Kirjutage loendi 4 sõnaga 4 lauset.

M12 Dialogo

- Ivo** Kion vi havas en la mano?
- Maria** Botelon.
- Ivo** Kie vi prenis la botelon?
- Maria** Hejme el la kuirejo.
- Ivo** Kaj kien vi portas ĝin?
- Maria** Mi portas ĝin en mian aŭton.
- Ivo** Bone. Por kio la botelo devas esti en la aŭto?
- Maria** En ĝi estas trinko por trinki kiam mi veturos en ĝi.

M13 Harjutus

Lõpeta laused.

Ana kaj Marko iris _____ la strato.

Ili venis _____ kafejo, iris _____ tablo kaj vidis la patro _____ sidi
_____ seĝo.

Ana metis tri kukojn sur seĝ _____.

Ŝi _____ metis poste la kukojn sur la tabl _____.

M14 Kodutöö

Looge laused arvuti abil. Looge iga päev 5 lauset; tõlkige need ja kirjutage üles, kui need on õiged

▼ Plokk 18 (seansid 35-36)

Õppe-eesmärgid

- harjuta sõnavara
- korda liiteid
- pööra tähelepanu sõnajärjestuse tähtsusele lauses

Nõutavad õpetused

- arvuti heli esitamiseks

Töötlemine

- Helid **5, 7**
- Üksuse **M10** koopiad
- Üksuse **M15** koopiad
- Üksuse **M16** koopiad
- Üksuse **M17** koopiad

Õppekava

---

10 min Jagage välja ülesanne **M15** sufiksides harjutamiseks. Selgitage lühidalt järelliidete tähendust. Seejärel paluge õpilastel täita tabel.

---

10 min Kuula helisalvestisi **5**. Lugege koos kogu tekst **M10**.

Paluge õpilastel lugeda igaühel 2 lauset ja need tõlkida. Kui nad jõuavad teksti lõppu, siis alustavad nad uuesti, kuid seekord ilma tõlketa. Õpetaja aitab ainult õige häälduse ja vajadusel ka tõlkimisega.

---

5 min Mittekeelse pausi mängimine

---

20 min Jagage välja dialoog **M16**.

Jagage õpilased paaridesse ja paluge neil dialoog läbi lugeda ja tõlkida. Paluge ühel paaril dialoog kõvasti ette lugeda ja tõlkida see rea kaupa. Vajadusel aidake neid tõlkega. Seejärel paluge sellel paaril dialoog läbimängida, ilma seda uuesti tõlkimata. Kui on aega, siis võite paluda ka teistel paaridel dialooge harjutada.

---

10 min Paus

---

20 min Naaske tunni 2 (**M17**) sketši juurde.

Moodusta kolmest õpilasest rühmad. Palu neil rühmades tõlkida ja mängida sketši.

---

5 min Mittekeelse pausi mängimine

Andke välja kodutööd

M15 Harjutus

Kirjutage õigesse kohta antud sufiksiga sõnad (näiteks **kuirejo**, **kuiristo**, **kuiristino**, **kuirebla**, **rekuiri**). Tõlgi ja kirjuta sõna kõrvale tõlge.

	-EJ-	-UL-	-EBL-	-IST-	-IN-	RE-
kuiri						
instrui						
sporti						
porti						
trinki						
manõi						
skribi						
kanti						

M16 Dialogo

- Petro** Saluton. Mi ne vidis vin longe, kie vi estis?
- Ana** Okazis malbono. Mi falis kaj estis en malsanulejo.
- Petro** Ho, mi ne sciis tion. Ĉu nun vi povas iri kun mi en kinejon?
- Ana** Jes. Kiun filmon vi volas rigardi?
- Petro** Kriminalan filmon.
- Ana** Mi ne ŝatas tiajn filmojn. Mi volas vidi amfilmon.
- Petro** Bone. Kie ni povas rigardi amfilmon?
- Ana** En kinejo ĉe la lernejo. Ni rapidu.

Mi ne volas manĝi

Patrino (al infano)

Manĝu!

Infano Mi ne volas!

Patrino Manĝu! Estu bona! Manĝu!

Infano Mi ne volas manĝi. Mi ne volas esti bona.

Patrino (al la patro)

Ĉu vi vidas? Li ne volas manĝi. Li ne volas esti bona.

Patro (al la patrino)

Jes. Mi vidas. Li diras ke li ne volas manĝi. Li diras ke li ne volas esti bona.

Patro (al la infano)

Ĉu vi volas manĝi? Ĉu vi volas esti bona? Vi devas manĝi. Vi devas esti bona.

Infano Ne, mi ne volas manĝi. Ne, mi ne volas esti bona.

Mi ne devas manĝi. Mi ne devas esti bona. Kiu diras ke mi devas manĝi? Kiu diras ke mi devas esti bona?

Patrino Ĉu vi ne povas manĝi?

Infano Mi povas. Mi ne volas. Mi povas manĝi. Mi ne volas manĝi. Mi povas esti bona. Mi ne volas esti bona. Mi povas diri, ke mi ne volas manĝi. Mi povas diri ke mi ne volas esti bona.

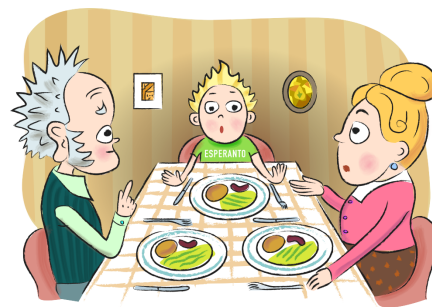
Patro Vi ne povas diri, ke vi ne volas manĝi. Vi devas manĝi!

Infano (elprenas libron, lernolibron de Esperanto)

Mi ne devas manĝi. Mi ne havas tempon. Mi lernas Esperanton.

Patro kaj patrino (kune)

Li ne havas tempon. Li lernas Esperanton.

M18 Kodutöö

Looge sisukas lause. Pöörake tähelepanu sõnade järjekorrale.

Skribis mi Marko al leteron.

Vera ĝi amletero estas.

Letero ankaŭ foto en la estis lia.

Eniris mian mi ĉambron rapide en.

Mano en foto ŝia estis ankaŭ la.

Looge laused arvuti abil. Looge iga päev 5 lauset; tõlkige need ja kirjutage üles, kui need on õiged